

Luchtfoto van het havengebied van Cuxhaven

foto: Seefischmarkt Cuxhaven

EEN HAVENGEBIED VRIJHOUDEN VAN RATTEN

In „Rat en Muis” van maart 1957 wijdden wij een bespreking aan de grootscheepse verdelgingsactie, welke in het voorjaar 1956 in Cuxhaven werd gevoerd om het havengebied van het ondraaglijk grote aantal ratten te zuiveren. Deze actie werd op contract uitgevoerd door een tweetal Duitse bestrijdingsfirma's.

De voorwaarden waren:

- a. Indien het betreffende gebied niet volledig van ratten was gezuiverd zou geen betaling plaatsvinden van het overeengekomen bedrag;
- b. Het gebied moest van ratten vrij gehouden worden. Ieder half jaar zou controle plaatshebben en zo er weer ratten geconstateerd waren, zou geen betaling volgen van het bedrag, dat overeengekomen was voor het vrijhouden van ratten van het havengebied van Cuxhaven.

De wijze waarop e.e.a. georganiseerd en uitgevoerd werd, is in bovengenoemd nummer van „Rat en Muis” beschreven.

Wij eindigden het artikel met de zin:

„Het is geen kwestie meer van techniek, maar van organisatie, om de ratten in een gemeente volledig uit te roeien”.

In de loop van de jaren heeft onze eigen ondervinding steeds weer de juistheid van deze stelling bevestigd. Maar ook ervaringen in het buitenland, in dit geval in Duitsland, hebben dit bevestigd zoals blijkt uit het artikel van F. Steiniger in „Desinfektion und Gesundheitswesen” van mei 1960 getiteld: „Ueber das Beibehalten eines rattenfreien Zustandes ins Fischindustrie- und Hafengebiet von Cuxhaven unter Einfluss einer Abwanderung von Ratten aus Schiffen”.

Dr. Steiniger was indertijd en is nog belast met het toezicht op de rattenbestrijding in Cuxhaven. Uit zijn artikel blijkt, dat bij de halfjaarlijkse controle in oktober 1959, dus ruim 3 jaar na de algemene actie, Cuxhaven nog steeds vrij is van ratten, ondanks het feit dat de gehele omgeving nog zwaar besmet is met ratten. Steiniger geeft in dit artikel een interessante beschouwing over de rattenbestrijding, waarvan wij het onderstaande overnemen:

„Bijzonder interessant waren bij de controle de talrijke uitlatingen van de fabrieksdirecteuren en andere leidinggevende personen bij de visindustrie-bedrijven.

Toen men in Cuxhaven in het voorjaar 1956 begon met de verdelging van ongewoon talrijke ratten, was men zeer sceptisch en nam men, ondanks de (bovengenoemde) voorwaarden in het verdelgingscontract, nauwelijks aan dat de voorgenomen verdelging meer zou uitrichten dan vroeger uitgevoerde acties.

Het verdelgingscontract maakte meer de indruk van een originele proefneming. Het merendeel van de eigenaren van de percelen vond het wat grappig, dat hier 2 zuiveringsfirma's verzekerden, dat zij niets voor hun bemoeiingen wilden hebben, als het hun niet zou gelukken om ook de laatste rat in het gebied te verdelgen.

Toen dat in juni 1956 toch gelukt was betaalde men hoofdschuddend het overeengekomen bedrag en nam daarmee kennis, dat het werkelijk mogelijk was een zeer groot rattenbestand met talrijke centra tot de laatste rat op te ruimen.

Dat het mogelijk zou zijn een voor ratten zo aantrekkelijk haven- en industriegebied jarenlang vrij te houden van het ongedierte, dat — zo verzekert men nu — achte men uitgesloten.

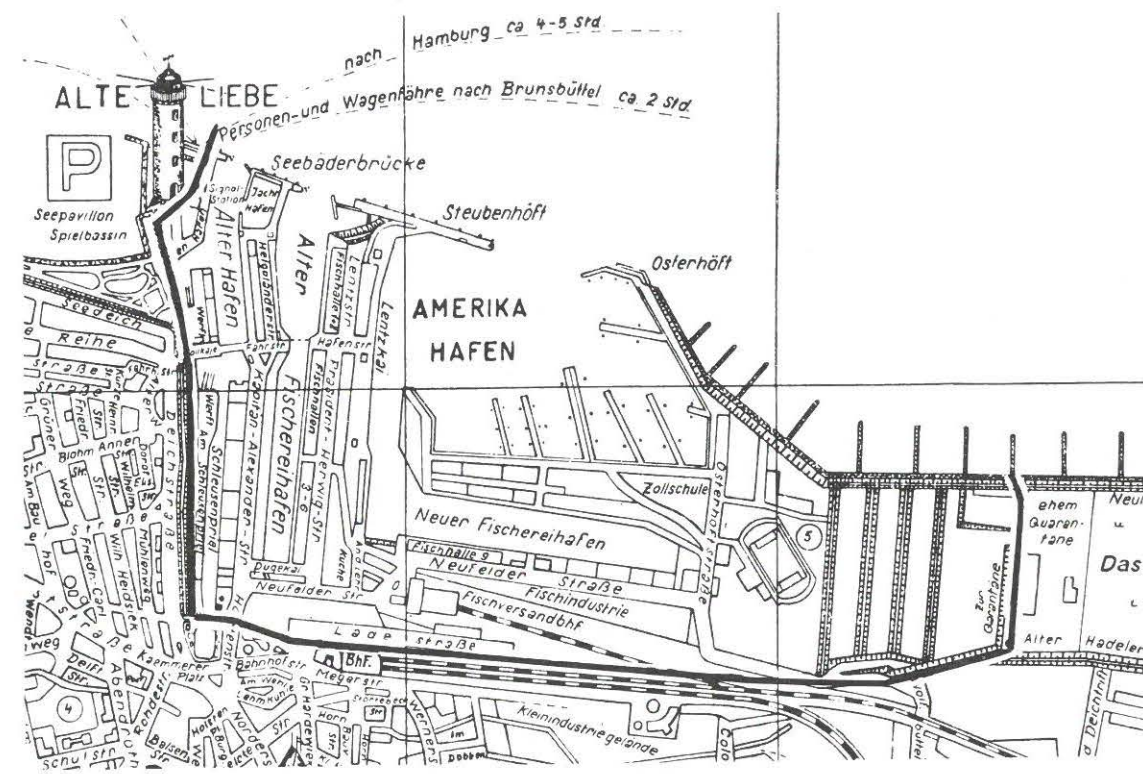
Deze twijfel kwam bij de halfjaarlijkse controle in 1957 en 1958 opnieuw tot uiting. Men bevestigde wel dat er geen ratten meer waren, maar zij zouden toch weer terugkomen. Want een haven- en visindustriegebied, dat de ratten uit de wijde omtrek aantrok, kon praktisch gesproken onmogelijk vrijblijven van ratten.

Pas in het jaar 1959 geraakte men overtuigd dat het handhaven van een rattenvrije toestand door middel van het aanleggen van goed en regelmatig gecontroleerde permanente voederplaatsen, ook op de duur mogelijk is. Bij de controle op 22 oktober 1959 werd dit dan ook royaal door de belanghebbenden toegegeven.

Nu is men er werkelijk van overtuigd, dat de in Cuxhaven toegepaste verdelgingsmethode duurzame resultaten geeft, als men bij afwezigheid van ratten, bij het uitvoeren van de preventieve maatregelen (dus regelmatige controle van de permanente voederplaatsen) niet verslapt”.

Zij die direct bij de praktische uitvoering van de rattenverdelging betrokken zijn weten dat het bovenstaande juist is.

Ook hier te lande is men er nog steeds niet helemaal van overtuigd dat men bij gebruik van cumarine-preparaten inderdaad volledig vrij kan komen van ratten en er vrij van blijven. Maar dat resultaat is ook alleen mogelijk bij het gebruik van cumarine-derivaten. Bij gebruik van andere vergiften als basis lukt dit niet of althans met oneindig veel meer moeite. Nog te veel gebruikt men Scilla-extract.

Plattegrond van havengebied Cuxhaven.
Het zwart omlijnde gedeelte is rattrij gemaakt.

foto: Seefischmarkt Cuxhaven

Scilla-extract is duur en de resultaten zijn, zeker zonder bijzondere maatregelen, niet te vergelijken met de resultaten te behalen bij toepassing van cumarine. Het gevaar is bij juiste toepassing nauwelijks groter dan bij Scilla.

Dan maakt Steiniger nog de volgende zeer juiste opmerking:

„In de biologische betrekkingen tussen de geciviliseerde mens en de ratten is het van fundamentele betekenis, als de mens tot de overtuiging komt, dat hij de rat als parasiet volledig kan verdelgen. De oude opvatting, dat men bij een rattenverdelging in het beste geval slechts 90% van de aanwezige ratten kan kwijtraken en dat de overgebleven 10% binnen het jaar zich weer tot het oorspronkelijke aantal heeft vermeerderd, heeft een grote handelsomzet van verdelgingsmiddelen tot gevolg. Het vereist ook een veel groter aantal bestrijders dan het handhaven van een ratvrije toestand. Dit laatste is in elk geval goedkoper dan een steeds herhalen van een verdelgingsactie.”

„Men kan (daarbij) niet ontkennen dat door het handhaven van een rattenvrije toestand geen rattenschade wordt veroorzaakt.”

Inderdaad!

Moge het bovenstaande voor de gemeentelijke rattenbestrijding een extra prikkel vormen om nog eens bijzondere aandacht te geven aan de rattenbestrijding en daarbij vooral, waar mogelijk, het systeem van het inrichten van permanente voederplaatsen toe te passen.